

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

24/12/2015

י"ב טבת תשע"ו

מס' סימוכין: 15408603

לכבוד

מנהלי המחוזות

מפקחי המחוזות

מפקחים כוללים

מנהלי בתי"ס על יסודיים

שלום רב,

הנדון: התאמות בדרכי היבחנות כיתות י'-י"א – תשע"ו – שאלות ותשובות

בנובמבר 2014 פורסם חוזר "התאמות על רצף למידה והיבחנות" המסביר את התפיסה הניצבת בבסיס העבודה החינוכית. חוזר זה זכה לפרשנויות שגויות למרות הבהרות בחוזרים נוספים, זאת על-פי דיווחים שונים שפורסמו בכלי התקשורת. תוכנם של מכתבים שהופנו ללשכות המשרד מעידים על אי בהירות בנושא ההתאמות לכיתות י"א.

חוזר "התאמות על רצף למידה והיבחנות" בא לענות, בין השאר, על סוגיית העליה ברמת מקבלי ההתאמות המאושרות בבתי ספר ועל דוחות מבקר המדינה בנושא זה.

עליה ברמת מקבלי ההתאמות ברמות 1+2 המאושרות בבתי הספר

בין השנים 2001 – 2015 חל גידול ניכר במספר מקבלי ההתאמות בדרכי הבחנות ברמות 1+2, להן ניתן אישור על ידי בתי הספר.

ב- 2014 עמד אחוז התלמידים שאושרו להם התאמות (מרמות 1 ו-2) בבתי הספר על 40% במוצע, מתוכם לכ- 30% מתלמידי שכבת כיתות י"ב אושרה התאמה מסוג "הקראה/ הכתבה לבוחן נייטרלי". המחקר מלמד שהממוצע של התאמה זו נע בין 3%-5%.

דוחות מבקר המדינה

בשנים 2007 ו-2012 התפרסמו שני דוחות מבקר המדינה בנושא טיפול מערכת החינוך בתלמידים עם לקויות למידה והפרעות קשב. דוחות אלו בקרו את מערכת החינוך בגין האחוז הגבוה של מתן התאמות בדרכי היבחנות על ידי בתי הספר ובשל היעדר מנגנון בקרה על התאמות אלה.

ב- 2014 הוכנסה למערכת רפורמת "ישראל עולה כיתה". כחלק מהרפורמה הוחלט על ביטול היבחנות של תלמידי כיתות י' בבחינות בגרות. עובדה זו אפשרה לבתי הספר היכרות טובה יותר של האופן בו מתמודדים תלמידים עם משימות שונות של למידה, כמו גם זמן נוסף להיערכות וקבלת החלטות של צוותי חינוך בשאלה- מיהם התלמידים להם יסייעו אותן התאמות בדרכי הבחנות.

כתובת: רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים, 9100201 טלפון: 02-5603246 פקס: 02-5603256

כתובת אתר "שער הממשלה": <http://www.gov.il>, כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

עמוד 1 מתוך 4

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

פרסום חוזר "התאמות על רצף למידה והיבחנות"

בנובמבר 2014 פורסם חוזר "התאמות על רצף למידה והיבחנות". כאמור, חוזר זה מצוי בהלימה לתפיסה החינוכית – פדגוגית המדגישה את חשיבות ההתאמות בדרכי הוראה, עוד בטרם מתן אישור התאמות בדרכי היבחנות. חוזר זה כלל בתוכו בפרק ו' הנחיות בנושא התאמות.

כמו כן, ב- 15.3.15 – תשע"ה פורסם חוזר נוסף – **התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויי למידה הלומדים בכיתה י' בשנה"ל תשע"ה – נבחנים בשנה"ל תשע"ו**. [בקישור](#)
בנוסף בתחילת שנת הלימודים הנוכחית (7.9.2015) פורסם חוזר: **נהלים להתאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעות קשב - תשע"ו**. [בקישור](#)

לאור זאת, אנו מבקשים לשוב ולהדגיש מספר סוגיות ביחס לחוזר הנוגעות ל: התאמות ללא אבחון באישור בית הספר, התאמות באישור בית הספר המוגבלות עד ל- 10%, התאמות באישור הוועדה המחוזית, סוגי האבחונים הנדרשים להתאמות השונות מול התאמות שניתן לאשר ללא צורך באבחון.

להלן אסופת שאלות שכיחות שהתקבלו במטה ועליהן תשובות המבהירות את הסוגיות השונות שיסייעו לבתי הספר לפעול בהתאם:

מהם סוגי ההתאמות המאושרות בבתי הספר בסמכות המועצה הפדגוגית וללא צורך באבחון?

- הארכת זמן
- הקלדה על גבי מחשב (לבגרות נדרש אישור וועדת חריגים)
- שעתוק
- הגדלת שאלון הבחינה.

מהם סוגי ההתאמות המאושרות בבתי הספר בסמכות המועצה הפדגוגית?

- שימוש במילוניית אלקטרונית באנגלית
- שימוש בדף נוסחאות מורחב
- התעלמות משגיאות כתיב בעברית

להתאמות אלה נדרש אבחון דידקטי.

מהם סוגי ההתאמות המאושרות בבתי הספר במגבלה של עד 10%?

- הקראה/הכתבה בשפת האם ובאנגלית ביחד, מתוך כלל תלמידי השכבה.
- התעלמות משגיאות כתיב באנגלית ברמה של 5 יחידות רק בשאלון G, עד 10% מהלומדים ברמה של 5 יח"ל בשכבה

להתאמות אלה נדרש אבחון דידקטי.

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

מהם סוגי ההתאמות באישור הוועדה המחוזית?

- מבחנים ברבי מלל – בע"פ / מותאם
- באנגלית: בע"פ, כפל התאמה (השמעת שאלון + הקלטת תשובות)
- מבחן מותאם
- הקראה והכתבה בלשון
- הקראה והכתבה ערבית ועברית במגזר הערבי
- המרה ממתמטיקה למקצוע מדעי

להתאמות אלה נדרש אבחון פסיכו-דידקטי.

- הקראה והכתבה באנגלית: (השמעת שאלון או הקלטת / הקלדת תשובות) ביחד מעל 10% (לאחר אישור הפיקוח).
- התעלמות משגיאות כתיב באנגלית מעל - 10% מהלומדים ברמה של 5 יח"ל. רק בשאלון-G להתאמות אלה נדרש אבחון דידקטי.

האם תלמידי החינוך המיוחד או תלמידים המוגדרים כלומדים במסלול 07 נכללים במסגרת 10% שבסמכות ביה"ס לאשר להתאמה של הקראה / הכתבה?
האם העולים החדשים הזכאים להתאמות מתוקף היותם עולים נכללים במסגרת 10% שבסמכות ביה"ס לאשר?

- במסגרת 10% מהתלמידים שבאישור בית הספר לא ייכללו תלמידי החינוך המיוחד ועולים חדשים הלומדים בביה"ס.

האם התלמידים שקיבלו אישור להבחנות בעל פה במקצועות רבי מלל וזכאים להקראה במתמטיקה נכללים ב-10% שבסמכות בית הספר לאשר?

- ב-10% מהתלמידים שבאישור בית הספר, לא ייכללו תלמידים אלה.

מה דינם של תלמידים שלא נכללו במכסת ה- 10% להקראה והכתבה, שבית הספר היה אוטונומי לאשר?

קיימים שני מצבים:

א. במידה וקיימת תמימות דעים בוועדה הבית ספרית לגבי יעילות/ נחיצות ההתאמה, החלטה אשר התקבלה באופן מקצועי ומתוך הכרות של ביה"ס את התלמיד ובהסתמך על כך שלא נצפתה הפרעה תפקודית משמעותית המצדיקה את מתן ההתאמה-התלמיד ו/או הוריו, רשאים לערער על כך לוועדה המחוזית. התלמיד/ הורי התלמיד יגישו את נימוקיהם לביה"ס שמגיש את הערעור על גבי טופס ערעור לוועדה המחוזית.

ב. במידה והוועדה הבית ספרית מצאה לנכון שהתלמיד זקוק מאוד להתאמה, גם אם בעדיפות נמוכה מאלה שנכללו ב- 10%, יכול בית הספר לפנות למפקח הכולל, תוך הצגת נתוני ביה"ס ושיקולי הדעת שהנחו אותו בהחלטות, ולהגיש בקשה לוועדה המחוזית להתאמות אלה בעבור אותם תלמידים. במידה והמפקח מאשר, יכול ביה"ס לפנות עם האישור לוועדת התאמות מחוזית שתדון בבקשה.

כתובת: רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים, 9100201 טלפון: 02-5603246 פקס: 02-5603256

כתובת אתר "שער הממשלה": <http://www.gov.il>, כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

מדינת ישראל

משרד החינוך

סמנכ"ל בכיר ומנהל המינהל הפדגוגי

האם ניתן לקבל אורכה במקרים בהם בית הספר לא הספיק להתארגן במועד להגשת המסמכים לוועדה המחוזית?

- כדי לאפשר התארגנות לבתי הספר שטרם סיימו את ההליך תתאפשר פנייה לבקשת הארכה למועד הגשת התיקים ליו"ר וועדת ההתאמות המחוזית בכל מחוז ולא יאוחר מ- 10 בינואר 2016.

לסיום נבקש לציין כי בזמן הקרוב יועברו לעיון אנשי חינוך וציבור העקרונות המתגבשים של התכנית המערכתית לטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעות קשב לתגובה, התייחסות וקבלת משוב.

בברכה,

אריאל לוי

העתק:

גב' חנה שדמי, מנהלת אגף א' שפ"י

גב' דני ז'ורנו, מנהלת אגף לקויות למידה והפרעות קשב, שפ"י